



Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 13 юли 2020 г.
(OR. en)

9283/20

COSCE 7
COPS 239
CFSP/PESC 606

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	13 юли 2020 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	ST 9177/20
Относно:	Заклучения на Съвета относно приоритетите на ЕС за сътрудничеството със Съвета на Европа в периода 2020—2022 г.

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно приоритетите на ЕС за сътрудничеството със Съвета на Европа в периода 2020—2022 г., одобрени от Съвета (Външни работи) на 13 юли 2020 г.

**Заклучения на Съвета относно приоритетите на ЕС за сътрудничеството със
Съвета на Европа в периода 2020—2022 г.**

**Насърчаване на ценностите и на основаното на правила паневропейско сътрудничество
и подкрепа за даването на нов импулс на Съвета на Европа**

1. В контекста на широко разпространените предизвикателства, свързани с правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава, към Европа има големи очаквания да продължи да стои начело в утвърждаването на тези универсални ценности. Ето защо ЕС възнамерява да засили сътрудничеството си със Съвета на Европа, който играе ключова роля в тези области благодарение на натрупания в продължение на над 70 години опит. Мандатите на новото ръководство на ЕС и на Съвета на Европа, както и председателството на Комитета на министрите, което през следващия период се изпълнява от държави — членки на ЕС, съвпадат с подновяването на акцента върху принципите на правовата държава както в рамките на ЕС, така и извън него. Това става в момент, когато глобалната картина по отношение на правата на човека, принципите на правовата държава и демокрацията е смесена: с течение на времето беше постигнат съществен напредък, но същевременно се наблюдава отблъскване на универсалността, неделимостта и взаимозависимостта на всички права на човека, както и отстъпление от демокрацията. През следващите пет години на преден план ще излязат въпросите, които са от значение за нашите граждани, като цифровизацията и изкуствения интелект.
2. ЕС ще продължи да работи със Съвета на Европа и да го подкрепя като част от усилията си за насърчаване на ефективен многостранен подход и за спазване на основания на правила международен ред, не на последно място в контекста на въздействието на болестта COVID-19, включително нейните социално-икономически последици, върху правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава, което изисква основан на правата на човека отговор, тъй като той ще доведе до по-добри резултати в борбата с пандемията, като гарантира недискриминация, равенство и запазване на човешкото достойнство.

3. ЕС цени факта, че Съветът на Европа има голям брой членове, и споделя неговото призвание да осигурява всеобщо и ефективно признаване на правата на човека и основните свободи. Освен това Съветът на Европа е важна платформа за диалог и сътрудничество с цел утвърждаване на демокрацията и на принципите на правовата държава. Предвид тежките нарушения на международното право, извършени през последните години от членове на Съвета на Европа, трябва да запазим и разширим паневропейския характер на организацията, да гарантираме спазването от членовете на Съвета на Европа на поетите от тях международни задължения, да защитаваме ценностите, принципите и стандартите на организацията и да гарантираме ефективното ѝ функциониране. ЕС е ангажиран с това Съветът на Европа да може да разглежда всички тежки нарушения на международното право сред своите членове, не на последно място чрез наскоро установената допълваща съвместна процедура, като същевременно защитава своите ценности и гарантира, че всички членове на Съвета на Европа изпълняват своите уставни задължения.
4. Съветът на Европа играе роля за определяне на стандарти в областта на правата на човека, принципите на правовата държава и демокрацията. Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) представлява безпрецедентно постижение. Тя е ратифицирана от всички 47 държави — членки на Съвета на Европа, и определя общи правила и стандарти за правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава за 830 милиона души в целия континент, като прилагането ѝ се контролира от Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ). Освен това въздействието на Съвета на Европа надхвърля този континент, тъй като много от неговите конвенции са отворени за подписване в световен мащаб и няколко от неговите механизми обхващат целия свят. Бъдещето на ЕС — повече от всякога — ще бъде оформено и обвързано с неговите съседи. Ето защо ЕС, в сътрудничество със Съвета на Европа, ще продължи да работи със страните кандидатки и потенциални кандидатки и в съседните си региони.

5. През годините структурираното сътрудничество между ЕС и Съвета на Европа¹, основаващо се на техните различни, но допълващи се роли, стана по-стратегическо и се превърна в пример за успех. Редовните диалози на високо равнище между институциите на ЕС и на Съвета на Европа ще продължат. ЕС и неговите държави членки са най-големият финансов донор за Съвета на Европа. ЕС ще продължи да подкрепя работата на Съвета на Европа като допринася за неговия извънреден бюджет и подкрепя сътрудничеството в областта на правото, като насърчава политическия диалог и финансира съвместни програми, включително, но не само, страните кандидатки и потенциални кандидатки, както и в региона на Източното партньорство и съответните южни държави партньори в рамките на европейската политика за съседство, а също и в Русия и Централна Азия. Службите и програмните бюра на Съвета на Европа играят важна роля за сътрудничеството между ЕС и Съвета на Европа в тези страни и региони. ЕС и Европейската инвестиционна банка ще проучат също така начините за засилване на формализираното сътрудничество с Банката за развитие на Съвета на Европа (БРСЕ). ЕС ще си сътрудничи със Съвета на Европа в областта на постигането на целите за устойчиво развитие (ЦУР).
6. Ефективността, целесъобразността, прозрачността и видимостта са от първостепенно значение за Съвета на Европа. ЕС ще продължи да заема водеща позиция в подкрепа на реформирането и даването на нов импулс на Съвета на Европа, който да се адаптира към новите предизвикателства и структури, с цел осигуряване на финансова устойчивост и постоянен акцент върху ефективността. ЕС ще насърчава по-добра видимост и комуникация за целите и дейностите на Съвета на Европа.
7. В рамките на трите стълба, около които е структурирана дейността на Съвета на Европа, в периода 2020—2022 г. ЕС ще се съсредоточи върху следните съвместни дейности:

¹ Въз основа на меморандум за разбирателство (2007 г.) и декларация за намерения за сътрудничество (2014 г.).

I. ПРАВА НА ЧОВЕКА

8. ЕС ще продължи да подкрепя Съвета на Европа, ЕСПЧ и системата от конвенции на Съвета на Европа като основна рамка за защита на правата на човека в Европа, което от своя страна допринася за по-голяма съгласуваност между вътрешните и външните политики на ЕС. **ЕС ще действа в партньорство със Съвета на Европа при изпълнението на своите приоритети в областта на правата на човека във външните си действия, като се ръководи от обновения план за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията (2020—2024 г.)** след приемането му.
9. **ЕС поднови ангажимента си за присъединяване към ЕКПЧ.** Става дума не само за договорно задължение за ЕС, а за зачитането на основните ни ценности и създаването на съгласувана правна рамка за защита на правата на човека в цяла Европа. ЕКПЧ, както се тълкува от ЕСПЧ, вече играе основна роля в правото на ЕС, което се потвърждава от Хартата на основните права и съдебната практика на Съда на ЕС. Присъединяването ще позволи на отделните лица да обжалват пред ЕСПЧ действия, предприети от институциите на ЕС, и ще подобри съгласуваността на защитата на човешките права на европейците, наред с другото с оглед на подаването на жалби срещу държави — членки на ЕС, по отношение на прилагането от тях на правото на ЕС. Преразгледаното споразумение за присъединяване трябва да е в пълно съответствие с правото на ЕС, както се тълкува от Съда на Европейския съюз. Седемдесетата годишнина на Европейската конвенция за правата на човека, която ще бъде отбелязана на конференцията на министрите в Атина на 4 ноември 2020 г., дава възможност за активизиране на усилията за присъединяване на ЕС към ЕКПЧ.

10. **ЕС ще разгледа последиците от новите и нововъзникващите цифрови технологии за утвърждаването и защитата на правата на човека.** Европа трябва да се възползва от възможностите на цифровата ера, като същевременно насърчава етичен подход и защитава правата на човека, като гарантира, че правоприлагането може да използва по подходящ начин новите технологии в съответствие със задълженията по силата на международното право в областта на правата на човека, като обръща специално внимание на въпроси като свободата на изразяване, мнение и информация онлайн, регулирането и политиките за модерирание на съдържание на онлайн посредниците, радикализацията онлайн, тероризма и изказванията, подбуждащи към омраза, свободата на мисълта, съвестта и религията, неприкосновеността на личния живот и защитата на данните, изкуствения интелект и технологиите за масово наблюдение, както и събирането и използването на биометрични данни, например чрез въвеждане на разпознаване на лица на обществени места. Като продължение на Бялата книга за изкуствения интелект на Европейската комисия и в контекста на работата по законодателния акт за цифровите услуги, ЕС ще работи в тясно сътрудничество със Съвета на Европа с цел идентифициране на рисковете и възможностите, произтичащи от изкуствения интелект и цифровите технологии, включително тяхното въздействие върху правата на човека, принципите на правовата държава и демокрацията, и ще направи оценка на необходимостта от допълнителни мерки, за да се гарантира, че тяхното разработване, проектиране и прилагане са съобразени с правата на човека. ЕС и Съветът на Европа ще продължат да си сътрудничат и по въпросите на образованието в областта на цифровото гражданство.
11. **ЕС ще си сътрудничи със Съвета на Европа за насърчаване на строги стандарти за защита на данните в световен мащаб.** Той ще прави това въз основа на актуализираната Конвенция за защита на лицата при обработката на лични данни („Конвенция № 108“). По-специално ЕС ще си сътрудничи със Съвета на Европа за утвърждаване на глобални принципи и стандарти относно гаранциите за достъп на публичните органи до лични данни за целите на правоприлагането и сигурността.

12. ЕС ще си сътрудничи със Съвета на Европа за насърчаване на равенството между половете и правата на жените, както и за тяхното овластяване и участие, както в рамките на ЕС, така и във външните си отношения. ЕС ще си сътрудничи със Съвета на Европа, който е един от ключовите актьори в определянето на стандарти в тези области, също и в борбата с насилието срещу жени и домашното насилие; Истанбулската конвенция на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие е ратифицирана и се прилага от 21 държави — членки на ЕС.
13. ЕС ще си сътрудничи със Съвета на Европа в областта на насърчаването на **свободата на изразяване, информация и мнение онлайн и офлайн, както и на достъпа до надеждна информация и до свободни и независими медии, борбата с дезинформацията и защитата на свободата на медиите и безопасността на журналистите**. Във връзка с това платформата на Съвета на Европа за насърчаване на защитата на журналистиката и безопасността на журналистите осигурява важно място за насърчаване на дискусиата относно настоящите предизвикателства в тази област и за сигнализиране на конкретни случаи на рестриктивно законодателство и нападения срещу журналисти.
14. Гражданското общество играе важна роля за постигането на напредък по отношение на основните ценности на Съвета на Европа. ЕС ще си сътрудничи със Съвета на Европа за укрепване и подкрепа на защитата и насърчаването на пространството на гражданското общество в Европа, по-специално с цел **създаване на благоприятна среда за организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека** и за справяне с предизвикателствата, очертани в заключенията на Съвета относно демокрацията във връзка със свиващото се демократично пространство за гражданското общество². ЕС ще следи отблизо създаването на платформа на Съвета на Европа за закрила на правозащитниците.
15. По отношение на въпросите, **свързани с околната среда**, Съветът на Европа помага за оформянето на една добре адаптирана правна рамка в Европа. При изпълнението на Европейския зелен пакт Европейската комисия ще следи обсъжданията в Съвета на Европа относно връзката между правата на човека и околната среда, включително действията за борба с престъпленията против околната среда. ЕС подкрепя навременните усилия на Съвета на Европа за справяне с този проблем по подходящ начин.

² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12836-2019-INIT/bg/pdf>, приети на 14 октомври 2019 г.

16. В контекста на заетостта и социалните въпроси **Европейската социална харта** и ревизираната Европейска социална харта на Съвета на Европа представляват важни примери за прилагането на **Европейския стълб на социалните права** на ЕС. Европейската комисия ще подготви план за действие за прилагане на Европейския стълб на социалните права и ще продължи да го разпространява в Западните Балкани в контекста на програмите за икономически реформи. Тъй като Европейската социална харта поставя специален акцент върху защитата, наред с другото, на възрастните хора, децата, хората с увреждания и работниците мигранти, ЕС ще работи съвместно със Съвета на Европа за гарантиране на основните социални и икономически права в съответствие с тези международни задължения, особено в случай на глобални кризи, като например пандемията от COVID-19.
17. Защитата и утвърждаването на правата на човека и основните свободи продължават да бъдат централен елемент от **политиките на ЕС в областта на миграцията и убежището**. ЕС се ангажира с укрепването на капацитета на съответните заинтересовани страни за прилагане на този подход. ЕС се стреми да осигури хуманна, по-устойчива и ефективна система за миграция и убежище и се ангажира с мандата на Съвета на Европа да събира информация и предоставя консултации и съдействие на държавите — членки на Съвета на Европа, въз основа на своите относими стандарти за защита на човешките права на мигрантите, лицата, търсещи убежище, и бежанците в Европа, като се обръща специално внимание на уязвимите групи, като например непридружените ненавършили пълнолетие лица, жените, изложени на риск, децата, хората с увреждания или тези, които се сблъскват с дискриминация или насилие. Работата на Съвета на Европа доведе до напредък в областта на миграцията, по-специално до намаляване на трафика на хора.
18. В съответствие с приетите през декември 2019 г. заключения на Съвета **относно алтернативни на задържането мерки**, използването на санкции и мерки, невяклучващи лишаване от свобода, в областта на наказателното правосъдие, ЕС ще работи в тясно сътрудничество със Съвета на Европа за намиране на полезни взаимодействия в техните съответни подходи.

19. ЕС ще работи в тясно сътрудничество със Съвета на Европа за укрепване на защитата и утвърждаването на правата на човека в области, които изискват засилено внимание, като например борбата с дискриминацията (не на последно място чрез насърчаване на осведомеността за дейностите на Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността (ЕКРН) към Съвета на Европа и прилагане на нейните препоръки), включително борбата с дискриминацията по отношение на ЛГБТИ+ и сексуалната ориентация и половата идентичност, както и свободата на вероизповеданието или убежденията и защитата на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие (с оглед на **присъединяването на ЕС към Конвенцията от Лансароте**). Особено внимание заслужават съвместните дейности за борба с разпространението на изказванията, подбуждащи към омраза, и престъпленията от омраза в Европа. ЕС остава ангажиран с работата на Съвета на Европа за укрепване на зачитането на правата на лицата, принадлежащи към малцинства (по-специално тяхната социално-икономическа интеграция, включително на ромските общности), в това число националните малцинства, в съответствие с приложимите норми и стандарти на Съвета на Европа и препоръките на Венецианската комисия. Като част от консенсуса между ЕС и Съвета на Европа относно премахването на смъртното наказание се запазва съвместният ангажимент за премахване на смъртното наказание в другите държави. ЕС ще продължи да укрепва сътрудничеството със Съвета на Европа в борбата с трафика на хора и запазването на достойнството на човешкия живот. Действията срещу трафика на хора, по-специално на жени и момичета, изискват съвместни усилия от широк кръг заинтересовани страни и координиран и съгласуван подход във всички съответни области на политиката, като например сигурността, миграцията, правосъдието, равенството, заетостта и развитието във вътрешните и външните отношения на ЕС.
20. ЕС ще продължи да подкрепя сътрудничеството между Агенцията за основните права (FRA) и Съвета на Европа съобразно съответните им мандати.

II. ДЕМОКРАЦИЯ

21. ЕС се стреми да **насърчава, защитава и укрепва нашата демокрация**.
22. В заключенията на Съвета относно демокрацията се подчертава, че в днешния свят тя е изправена пред предизвикателства и се поставя под съмнение. Въпреки че демокрацията продължава да е стабилна в много държави, в други се наблюдава нарастваща тенденция към авторитаризъм. **Предизвикателствата пред демокрацията** са многобройни и трябва да се преодоляват всеобхватно, включително като се подкрепят и насърчават свободното и независимо гражданско общество, защитниците на правата на човека и независимите медии, по-голямата прозрачност на демократичните процеси, цифровата грамотност, приобщаването и гражданското образование като необходим средносрочен и дългосрочен принос за устойчивостта на демокрациите, и като се води борба с манипулативната намеса, включително и кампаниите за дезинформация.
23. ЕС приветства важната работа на Съвета на Европа, който чрез своята Референтна рамка за компетентности за демократична култура помага на **образователните** системи, както във формален, така и в неформален контекст, предоставяйки на младите хора необходимите компетентности за утвърждаване на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава, което допълва работата на ЕС в подкрепа на демокрацията. ЕС ще продължи да работи със Съвета на Европа за утвърждаване на други инструменти и инициативи, които насърчават образованието в областта на демократичното гражданство и на правата на човека, наред с другото, в контекста на частичното споразумение на Съвета на Европа за създаване на Обсерватория на преподаването на история в Европа. Ролята на езиците, познанията по езици и многоезичните умения са от основно значение за по-доброто разбиране на културите, като по този начин се допринася за развитието на демократичното гражданство навсякъде в една езиково и културно многообразна Европа. Препоръката на Съвета на ЕС от 2019 г. относно всеобхватен подход към преподаването и изучаването на езици предоставя рамка за засилване на сътрудничеството в областта на качествено езиково обучение със Съвета на Европа и с неговия Европейски център за съвременни езици.

24. ЕС се възползва в голяма степен от експертния опит на **Венецианската комисия за демокрация чрез право**, не на последно място във външната си дейност, където ЕС разчита на ноу-хау на Венецианската комисия, за да подпомогне за подобряване на конституционните стандарти и изборното право. Освен това Венецианската комисия подпомага процесите на реформи на съдебната система и управлението, както и на други реформи, по-специално в страните кандидатки и потенциални кандидатки и в държавите от европейската политика за съседство (ЕПС). ЕС се стреми към засилено сътрудничество с Венецианската комисия и нейния секретариат, например за насърчаване на изборните реформи въз основа на препоръките на мисиите на ЕС за наблюдение на избори в региони като Латинска Америка и Северна Африка.
25. **ЕС ще насърчава редовния обмен със секретариата на Венецианската комисия** във връзка със стандартите в изборното право и ще направи съвместно проучване за това как правните становища на Венецианската комисия и препоръките на мисиите на ЕС за наблюдение на избори могат взаимно да се подсилват.
26. Социалните медии и изборните технологии създават нови **възможности, както и предизвикателства** пред изборните процеси и демокрацията. ЕС ще насърчава зачитането на стандартите и препоръките на Съвета на Европа относно изборните процеси и демокрацията. ЕС ще насърчава редовния обмен със Съвета на Европа за засилване на сътрудничеството в областта на разработването и насърчаването на стандарти, насочени към тези въпроси, включително защитата на интегритета на изборните процеси.
27. ЕС ще засили диалога и сътрудничеството със Съвета на Европа относно възможностите за засилване на ролята и пълноценното **участие на организациите на гражданското общество** и на националните институции за права на човека в организацията, в съответствие с решението, прието на 129-ото заседание на Комитета на министрите на Съвета на Европа (Хелзинки, 14—15 май 2019 г.).
28. ЕС ще засили диалога и сътрудничеството със Съвета на Европа относно **увеличаването на участието и представителството на жените и младите хора** и техните интереси в обществения и политическия живот.

29. Резолюцията на Съвета на ЕС от 2019 г. относно **културното измерение** на устойчивото развитие³ ще бъде използвана като ключова рамка за задълбочаване на сътрудничеството, свързано с културата и културното наследство. Рамковата конвенция на Съвета на Европа за стойностите на културното наследство за обществото (Конвенцията от Фаро), Европейските дни на наследството и разширеното частично споразумение на Съвета на Европа относно културните маршрути са примери за възможности за сътрудничество между ЕС и Съвета на Европа. ЕС ще продължи да насърчава Конвенция 221 на Съвета на Европа за посегателствата, свързани с обекти на културата (Конвенцията от Никозия) и присъединяването към нея на държавите — членки на Съвета на Европа.

III. ПРИНЦИПИ НА ПРАВОВАТА ДЪРЖАВА

30. ЕС удвои своя ангажимент за утвърждаване на принципите на правовата държава. Принципите на правовата държава са предпоставка за демокрацията и зачитането и пълноценното упражняване на правата на човека. В контекста на ЕС е от решаващо значение да се гарантира благоденствието на европейските граждани чрез гладкото функциониране на единния пазар. Заплахите за принципите на правовата държава поставят под въпрос правата на човека и правните, политическите и икономическите основи на функционирането на Европейския съюз. В своето съобщение „Укрепване на върховенството на закона в Съюза — план за действие“⁴ Комисията излага подход, основаващ се на три стълба: насърчаване на култура в областта на върховенството на закона, предотвратяване на появата на проблеми, свързани с върховенството на закона, и осигуряване на ефективна ответна реакция при тяхното възникване. За да засили превантивните аспекти, Комисията обяви създаването на всеобхватен европейски механизъм за върховенството на закона с общоевропейски обхват и обективно годишно докладване от страна на Европейската комисия. Подходът за мониторинг ще бъде еднакъв във всяка държава — членка на ЕС. При мониторинга, предприет съгласно европейския механизъм за върховенството на закона, ще се вземат предвид съществуващите инструменти и експертният опит на Съвета на Европа в тази област.

³ [ST 13336/19.](#)

⁴ COM(2019) 343 final.

31. В този контекст Комисията се стреми към засилено сътрудничество със Съвета на Европа, включително Венецианската комисия, Групата държави срещу корупцията (GRECO) и Европейската комисия за ефикасност на правосъдието (CEPEJ) към Съвета на Европа. Съветът на Европа, след покана от Комисията, назначи лице за контакт за мрежата от точки за контакт относно принципите на правовата държава, а Комисията ще си сътрудничи тясно със Съвета на Европа, за да се гарантира, че в работата си в областта на принципите на правовата държава те се подсилват взаимно и се избягва ненужно дублиране. За изготвянето на годишния доклад Европейската комисия ще започне диалог и със съответните заинтересовани страни, например Консултативния съвет на европейските съдии и Консултативния съвет на европейските прокурори. Списъкът на критериите за принципите на правовата държава, установен от Венецианската комисия, може да помогне за идентифициране на конкретни рискове и слабости.
32. Участието на ЕС в GRECO като наблюдател улеснява съвместната работа със Съвета на Европа по изграждането на капацитет и прилагането на стандартите за укрепване на принципите на правовата държава и борбата с корупцията, като например защитата на лицата, сигнализиращи за нередности. ЕС ще продължи тясното си сътрудничество с GRECO във връзка с изграждането на капацитет и прилагането на стандартите за засилване на борбата с корупцията.
33. Работата, предприета от Съвета на Европа, вече помогна за подобряване на ответните действия на **наказателното правосъдие** в ЕС, за да се предотврати радикализацията, водеща до тероризъм и насилствен екстремизъм, както и за реинтеграцията и рехабилитацията на извършителите на терористични престъпления.
34. В областта на **борбата с киберпрестъпността** ЕС ще продължи сътрудничеството в рамките на Конвенцията от Будапеща за престъпления в кибернетичното пространство и допълнителните протоколи към нея. ЕС ще осигури и съгласуваност между 2-рия допълнителен протокол, понастоящем предмет на преговори, и работата на ЕС за подобряване на трансграничния достъп до електронни доказателства и ще утвърждава Конвенцията от Будапеща като рамка за международно сътрудничество и изграждане на капацитет.

35. Ангажиментът на ЕС за утвърждаване на принципите на правовата държава обхваща и **страните кандидатки и потенциални кандидатки, както и съседните на ЕС държави**, където ЕС ще продължи сътрудничеството си със Съвета на Европа за подкрепа на държавите при осъществяването на важни реформи и обучение в областта на правосъдието, борбата с корупцията, утвърждаването на правата на човека и ролята на свободните и независими медии и гражданското общество, а по отношение на страните кандидатки и потенциални кандидатки — за наблюдение на напредъка, постигнат в тези области, в съответствие с укрепената методология на процеса на присъединяване, когато е приложимо или целесъобразно.
